

BRANCHEVERENIGING
Kleinschalige

Zorg

www.bvkz.nl

PROFESSIEEL, BETROKKEN EN OP MAAT

Deze workshop is bedoeld voor zorgverleners die in de toekomst Europees moeten aanbesteden en waar de Europese aanbesteding als instrument gebruikt wordt om de kosten te beheersen. Het gaat dan om grotere gemeenten die kiezen voor de methode van eerst afbreken en dan weer opbouwen, i.p.v. langzaam veranderen.

Do's en Dont's Europese Aanbesteding

Drs. J.A. Seuren

INHOUD

- Voorstellen
- Aanpak deze workshop
- Vragen stellen aan deelnemers
- Procedure Europese Openbare aanbesteding
- Bezwaar
- Overig

- Vragen

VOORSTELLEN

- Opleiding:
 - ICT HBO niveau, Economie met o.a. Bestuursrecht, Logistiek
- Ervaring
 - Universiteit, Zorgverzekeraar, Organisatie adviesbureaus, Eigen adviesbedrijf (investeringsbeslissingen, Onderhoudsanalyses, waarderingen), Europese openbare aanbestedingen (ICT, Bouw, Energiebedrijven)
- Betrokkenheid bij zorg
 - Ooit 2 jaar medicijnenstudie, bij een grote zorgverzekeraar in dienst geweest, in materie gedoken na een afwijzing WMO gunning, belangengroep afgewezen zorgverleners, kort gedingen gevolgd

VRAGEN

- Wat is het beleid van gemeenten t.a.v. WMO en zorgaanbieders?
- *Wat is het verschil tussen grote en kleine zorgaanbieders?*
- Hoe herken je of een zorginstelling kwaliteit levert?
- *Gemeenten ervaren een grote werkdruk als gevolg van de vele zorgaanbieders. Hoe is dit oplosbaar?*

Beleid gemeenten

- **WMO transitie laten slagen (1^e 4 jaar)**
 - Iedereen die zorg had en wilde hebben moesten zorg blijven houden
 - Investerings van de gemeente maar ook voor de zorgverlener
- **Kwaliteit verbeteren**
 - De kwaliteit van de zorg moet verbeterd worden
 - De zorg moet voor de gemeente “beheersbaar” worden, met name t.a.v. de controle en inkoop

Verskil tussen grote en kleine zorgverleners

- Kleine zorgverleners hebben geen specialisten op juridisch gebied en op aanbestedingsrecht
- Onvoldoende middelen om jarenlang te procederen
- Klein aantal cliënten waardoor de noodzaak om te administreren minder nodig is
- Gericht op een beperkte doelgroep
- Innovators
- Kunnen meer helpen buiten het kader
- Geen van 9-17u

- Hoe herken je of een zorginstelling kwaliteit levert?

Kwaliteit verbeteren

- **Zorgverlener**

- Opleiding
- Certificering
- Intercollegiale toetsing
- Samenwerking
- Onder aanneming

- **Gemeente**

- Controle door gemeenten
- Standaard format voor zorgplan en evaluatie
- SW bij hogere eisen betrekken
- Terugkoppeling vanuit gemeenten
- Formats voor zorgplan
- Specifieke training aanbieden
- Administratieve procedures verbeteren

- **Is alleen kijken naar een Hulpverleningsplan dan voldoende?**

Werkdruk verminderen bij gemeente : minder kleine zorgaanbieders

- Opleidingseisen in korte termijn verhogen zonder tijd om te anticiperen
- Certificeren
- ICT inspanningen eisen
- Dure aanbestedingsprocedure
- Aanbestedingsprocedure die veel tijd kost met korte stappen

- Transparant, objectief en niet discriminerend
- Verschil Europese aanbesteding met de (niet)Openbare aanbesteding
- De verschillende stappen

Verschil Europese en “gewone” Openbare Aanbesteding

Verschillen	
Openbare aanbesteding	Europese
	Verplicht bij sector bouw e.a. niet zorg bij bedrag
	Striktere uitsluitingen
	Striktere termijn
	Strike out aanlevering
NVI niet verplicht	
	Uitvoerige motiveringsplicht
Bezwaar in eerste instantie bij gemeente	Bij kort geding rechter

Procedure

1. Betrokken partijen
2. Voorafgaande politieke proces
3. Aankondiging
4. Marktconsultatie
5. Voorbereiding
6. Offerte-aanvraag
7. Beoordeling
8. De gunning/afwijzing

Betrokken partijen

- Gemeente(n)
 - Gemeentelijks specialisten
 - Externe adviseurs
 - Advocaten
 - Zorgverleners
- Grote zorgverleners
 - Specialisten aanbesteding
 - Advocaten
 - Externe adviseurs
- Kleine zorgverleners

Kleine zorgverlener

- Is uiterst onervaren in deze procedure
- Heeft een ander verwachtingspatroon
- Verwacht redelijk en billijkheid van de gemeente
- Heeft geen tijd en geen geld voor dit soort zaken
- Verwacht dat hij krediet heeft bij het sociale wijkteam en rekt op diens goede beoordeling
- De vorige aanbestedingen verliepen heel goed, complimenten
- Is kwetsbaar: Cliënten in een of meerdere gebieden
- Heeft minder groot netwerk en specialismen

Kleine zorgverlener

In een politiek proces betekent
redelijkheid en billijkheid en
goede beoordelingen inspecties
en SW helemaal **NIETS**

Voorafgaande: politieke proces

- Geesten rijp maken: slechte voorbeelden, druk op besparingen
- Suggesteren dat kwaliteit nodig moet verbeteren
- Aangeven (latere publicaties) dat WMO niet meer beheersbaar is en te kostbaar is door het grote aantal zorgverleners
- Keuze voor een Europese (openbare) aanbesteding
- Scheiding van SW en gemeentehuis

- Later luid en duidelijk publiekelijk declameren dat kwaliteit zo slecht is

Vervolg politiek proces

- Kleine zorgverlener = gelijk aan de grote zorgverlener
 - Meer overhead
 - Hogere kosten
 - Aanbesteding
 - ICT
 - Hogere eisen
 - Opleiding
 - Certificering
 - ISO

Vervolg politiek proces

De gemeenten hebben de kleinere zorgverleners eerst gebruikt zodat niemand zonder zorg kwam, deze zorgverleners laten investeren etc. En worden dan vervolgens ineens bij het vuil gezet lijkt het

Procedure Europese Aanbesteding

- Aankondiging voornemen
- Marktconsultatie
- Opstellen offerte-aanvraag
- Publicatie offerte-aanvraag
 - Stellen van vragen (nota van inlichtingen)
- Inschrijving
- Beoordeling
- Toelichting
- Gunning/afwijzing

Opstellen offerte-aanvraag

- Gebeurt met deskundigen van de gemeente en deskundigen buiten de regio. En met medewerkers uit het Sociale Wijkteam.
 - Niet toetsbaar: partijen worden niet genoemd noch hun ervaring, gemeente weigert die te noemen. WOB kan niet gebruikt worden vanwege de te korte termijn tussen afwijzing en mogelijkheid tot beroep
 - Sociale Wijkteam bestaat o.a. uit medewerkers van de grote instellingen

? Schijn van Voorkennis

? Vermoeden van Belangenverstrengeling

De offerte aanvraag

- Doelen
- De Percelen
- Wat aangeleverd moet worden
 - Verklaringen
 - Hulpverleningsplan
 - Beschrijvingen doelgroep
 - Beheersing kosten: outreaching, preventie activiteiten, innovaties
 - Duurzaamheid in personeel en milieu

Vervolg offerteaanvraag

Eisen (concentreer me op hulpverleningsplan)

Oud hulpverleningsplan dat moet voldoen aan toekomstige eisen

- SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden)
- PDCA: plannen, doen, controleren en actualiseren, een plan dat in overleg met het SW en cliënt is vastgesteld!

Vervolg offerteaanvraag

- Dat overstijgt wat SW wenste en goedkeurde
- Criteria en subcriteria (bijv. 25 punten)
- Die gelden voor alle ca. 20 soorten zorgaanbieders:
 - Zorg voor cliënten die niets meer kunnen
 - Zorg door zorginstellingen die een specifieke opdracht hebben
 - Cliënten die in bepaalde fase zitten

Vervolg offerteaanvraag

- Alle criteria/subcriteria invullen, bijvoorbeeld over sociale omgeving en maatschappelijke omgeving ook invullen als het niet speelt
- En ook acties moeten hebben ondernomen om aan te tonen dat het niet speelt, ook als het duidelijk voor de hand ligt dat niet speelt

Vervolg offerteaanvraag

Maakt dus niet uit of met SW een andere doelstelling is afgesproken of wat er in het hulpverleningsplan moet zitten afgesproken is

Vervolg offerteaanvraag

In hulpverleningsplan minimaal:

- Alle leefgebieden
- Diagnose
- Zelfredzaamheidsmatrix
- Risicoanalyse
- Metingen (PCDA)
- Beschrijving aanpak/werkwijze
- Lange en korte termijn doelen
- Goed letten op doelen en subdoelen en aanpak

NB gemeente geeft geen format!

- Declaratieplafond
- Bij voldoende score toch beperking van aantal zorginstelling op basis van de score
- Geen aanvullend gesprek mogelijk behalve bij twijfelgevallen
- Dus geen mogelijkheden om duidelijke beoordelingsfouten te corrigeren
- Mag niet publiceren

Nota van inlichtingen

- Begint na publicatie
- Is samen een samenhangend juridisch document met de offerte
- Meetings waar toelichtende vragen gesteld kunnen worden
- Kunnen nieuwe criteria gesteld worden, bijv. ondergrenzen aantal uren
- Mogen geen veranderingen in de eisen gesteld worden

Nota van inlichtingen

- Niet eens met antwoorden, dan bezwaar maken of naar de rechter
- Geen vraag gesteld: de gemeente vrij om te interpreteren: rechtsverwerking
- Geen bezwaar/rechter gemaakt, dan gemeente vrij om te interpreteren

BEOORDELING

- Na zes weken
- Wijze van beoordeling
 - Door minstens 2 beoordelaars, zijn die het niet met elkaar eens dan een derde maal
 - Geven scores, een score per criterium (bijv. Hulpverleningsplan)
 - I.p.v. op de onderliggende criteria en subcriterium
 - Aangeleverd materiaal is niet anoniem, beoordelaars kennen de zorginstelling
 - Beoordelaars zijn deskundig volgens gemeente, wordt niet aangegeven achtergrond en kennisniveau

- Brief met:
- Aantal gehaalde punten per criterium (bijv. hulpverleningsplan x punten)
- Afwijzing of gunning
- Argumentatie
 - Niet SMART bla bla
- Op aanvraag: aanvullende argumentatie
 - Enkele korte regels (kreten) (kwart kantje)

Gunning: resultaat

- Bij dergelijke aanbesteding worden 75% van de zorgaanbieders niet gegund
- Bijna alle multiculti
- Bijna alle zorgboerderijen
- De helft van de thuiszorgorganisaties
- Bijna alle hele kleine zorginstellingen
- Meer dan de helft van de therapeuten
- Alle specials zoals betrokken met kunstprojecten
- De helft woon-gerelateerd

Gunning/afwijzing

- Niet gegunde zorginstellingen blijven met de kosten zitten
- De nodige cliënten moeten verkassen, deel zorgmijder dus crimineel of andere hoge kosten
- De politiek publiceert uitbundig hoe slecht de zorgverleners waren
- En hoe goed ze het zelf hebben gedaan

Gunning/afwijzing: Juridische kant: uitgangspunten

- De offerte-aanvraag mag niet gewijzigd worden, alleen maar toegelicht (NVI). Bij wijziging moet de gehele procedure opnieuw
- De motivatie van al dan niet gegund zijn moet bij het bericht compleet zijn in een keer goed zijn, transparant en toetsbaar
- De Nota Van Inlichtingen is ter toelichting en verduidelijking. Als er geen vraag ergens over gesteld is, is dit zoals de gemeente bedoeld heeft. Als aanbieders niet reageren is hetgeen daarin staat een feit en is samen met de offerteaanvraag een juridische samenhang

Motiveringsbeginsel

(Tekst internet Van Heeswijck advocaten)

- **Wat zegt de Aanbestedingswet**
- *De Europese aanbestedingswet bepaalt dat dat de mededeling van de gunningsbeslissing de “relevante redenen” voor de gunningsbeslissing moet bevatten (art. 2.130 lid 1). De eisen die in een concreet geval aan de motivering van de gunningsbeslissing mogen worden gesteld, zijn afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Daarbij speelt met name het gunningscriterium een belangrijke rol.*
- **Subjectieve gunningscriteria**
- *Als de “laagste prijs” het gunningcriterium is, levert het motiveren van de gunningsbeslissing meestal geen problemen. De laagste prijs speelt bij deze Aanbesteding echter geen rol. Problemen bij het motiveren van een gunningsbeslissing doen zich vooral voor bij aanbestedingen waarin de meest voordelige beslissing op beste kwaliteitverhouding wordt vastgesteld. Bij de beoordeling van een inschrijving op kwaliteit is een zekere mate van subjectiviteit niet te vermijden.*
- **Verstrekken van een beslissingstabel onvoldoende**
- *Aanbesteders maken bij het bepalen van de beste kwaliteitsverhouding vaak gebruik van een gunningssystematiek, waarbij de inschrijvingen op verschillende (sub)gunningscriteria of hier genoemd criteria/aspecten met cijfers worden beoordeeld. De cijfers worden na vooraf vastgestelde weging omgezet in punten die vervolgens met elkaar worden opgeteld om de eindscore van iedere van iedere inschrijver vast te stellen. Een scoretabel is in principe een uitstekend middel om de scores van de inschrijvers op verschillende criteria/aspecten in de inzichtelijk te maken. Maar **dit is niet voldoende** om aan de motiveringsplicht te voldoen. De aanbesteder zal moeten toelichten hoe hij tot de toekenning van de verschillende scores is gekomen.*

Toelichting scores

- *Het toelichten van scores vraagt de nodige aandacht van de Aanbesteder. Stel dat een aanbesteder een onderdeel van het Begeleidingsplan van een inschrijver heeft beoordeeld met het cijfer 8 op een schaal van 10. Dan kan de aanbesteder niet volstaan met de mededeling dat het betreffende onderdeel als “goed” is beoordeeld. De kwalificatie zegt namelijk weinig. **De aanbesteder zal moeten toelichten waarom hij het betreffende onderdeel als “goed” heeft gekwalificeerd.***
- *Dus: er moet zowel over alle plussen en alle minnen een motivatie beschreven zijn waarom de score zo hoog is als die is.*
- *Let op: **de motivering moet direct volledig zijn.** Behoudens bijzondere omstandigheden is het aanvullen van de motivering van de gunningscriteria niet toegestaan.*
- ***Scores van de winnende inschrijver***
- *De inschrijver zal zich tot slot niet mogen beperken tot het motiveren van de scores van de afgewezen inschrijver. Hij zal ook moeten ingaan op de scores van de inschrijver aan wie hij de opdracht wel wil gunnen (art. 2130 lid 2 Aanbestedingsrecht).*

BEZWAAR

- Bezwaar kan alleen door het aangaan van een kort geding
 - Afwijzing op donderdag
 - Binnen ca. twee weken actie: verteren besluit, advocaat zoeken, afspraak maken, advocaat opleiden probleem, pleitnota opstellen
- Rechter toetst alleen de procedure, niet het inhoudelijke deel ook al is dat deel uitbundig gedocumenteerd
- Kortom: fouten die gemaakt zijn door de beoordelaars, dan gewoon pech

Rechter heeft geen problemen met:

- De wijze van beoordeling, mits er een verhaal ter zitting komt dat hem aanstaat, als de gemeente stelt dat de beoordelaars deskundig zijn, is dat goed genoeg
- Schending van het motiveringsrecht
- Schending van de procedure
- Het doel van de offerteaanvraag anders blijkt te zijn dan is aangegeven

- Volgende stap: arrest (hoger beroep voor kort geding)
 - Toetst ook marginaal

Of

- Bodemprocedure
 - Duurt twee jaar
 - Bij gelijk blijft de situatie toch ongewijzigd, want het is al gebeurd
 - Kan in een nieuwe procedure schadevergoeding geëist worden, maar is uiterst moeilijk

OVERIG

- Mag niet publiceren
- Ook al ben je met een bezwaar procedure bezig, de cliënten moeten overgedragen worden
- Onder aanneming: 20-80% declaraties, maar moet op 100% scoren
- Moet cliënten toch overdragen ondanks dat er een procedure loopt
- PGB
 - Zijn plotsklaps gekoppeld aan gegund zijn voor WMO
 - Behalve voor die partijen die uitsluitend PGB hebben (schijnt niet te mogen)

- Aanbesteding: Minimaal 1 maand mee bezig
- Kosten voor extern adviseur: > €3.000
- Juridische procedure: €15.000

To do

- Samenwerking zorginstellingen bij aanbesteding en bij afwijzing en kort geding
- Piano: overheidsinstelling voor aanbestedingen
- Van Heeswijck advocaten met een goede website

To Do

- Externe inhuren, die met Europese aanbesteding ervaring heeft
- Aanvraag uitpluizen, niets aannemen
- Het hulpverleningsplan en de andere criteria zeer nauwkeurig en uitvoerig invullen ook op de niet relevante punten, en aanpassen: Voor de rechter mag dat blijkbaar (voorsorteren)
- Eis (tijdens NVI) dat stukken zonder logo en naam zorginstelling dus anoniem (op nummer) ter beoordeling aan geboden worden

- Eis dat kwalificaties en bedrijven die beoordelen bekend worden gemaakt
- Keuze voor onder aanneming?

VRAGEN?

